

4. Тучков С. С. Спірні питання законодавчого конструювання ст. 318 КК України. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ України*. 2006. № 2 (31). С. 179–183.

Одержано 10.05.2017



УДК 343.35(477)

Юлія Андріївна ДУМЧИКОВА,

студентка 4 курсу Інституту прокуратури та кримінальної юстиції
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого,
м. Харків

Науковий керівник: Крайник Григорій Сергійович,

*кандидат юридичних наук, асистент кафедри кримінального права № 1
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого,
м. Харків*

ДОЦІЛЬНІСТЬ ВИКЛЮЧЕННЯ З КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ СТАТТІ, ЯКА ПЕРЕДБАЧАЄ ПРОВОКАЦІЮ ПІДКУПУ

Досліджено кримінально-правову природу провокації злочину, визначено особливості провокаційної діяльності. Запропоновано шляхи вдосконалення положень Кримінального кодексу України в частині провокації злочину.

Ключові слова: *провокація злочину, Кримінальний кодекс України, підкуп, провокація підкupu.*

При прийнятті Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення національного законодавства у відповідність із стандартами Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією» від 18 квітня 2013 р. № 221-VII відбулись певні зміни. Найбільш принципові зміни полягали у заміні поняття «хабар» поняттям «неправомірна вигода», криміналізації діяння, яке полягає у прийнятті службовою особою пропозиції, обіцянки надати їй або третій особі неправомірну вигоду.

В дослідженні даного питання пропонуємо визначати сутність провокації через наступні складові цього поняття:

по-перше, провокація – це спонукання потерпілого до дій чи рішень, які тягнуть для нього негативні наслідки;

по-друге, негативні наслідки для спровокованого – це та мета, до якої прагне провокатор і про яку невідомо потерпілому [1, с. 324]. Погоджуємося з думкою про те, що створення обстановки, яка викликає вчинення злочину, не лише повинно передувати виконанню діяння

спровокованою особою, а й передувати виникненню у такої особи наміру вчинити злочин. Інакше, якщо у особи виник намір на вчинення конкретного злочину незалежно від дій провокатора, говорити про наявність провокації неможливо [2, с. 11].

Наявність зазначеної вище мети – викриття спровокованої особи, дозволяє відмежувати провокацію від підбурювання до одержання чи давання неправомірної вигоди, оскільки суб'єктивна сторона діяння підбурювача характеризується лише усвідомленням і бажанням схилити іншу особу до вчинення злочину, а не використати факт вчинення злочину проти такої особи. Взагалі питання щодо доцільності криміналізації провокації в окремій статті КК України є предметом наукових дискусій. Цілком обґрунтованим, на нашу думку, є висновок С. В. Кугушевої, яка констатує, що при провокації злочину фактично є відсутньою єдність умислу особи, яка її здійснює, і особи, стосовно якої здійснюється провокація, що виключає можливість кваліфікації дій провокатора в межах інституту співучасті [3, с. 25].

Підсумовуючи вищесказане, зазначу, що кваліфікація провокації підкупу за кримінальним законодавством має свої особливості. Якщо службова особа схиляє іншу особу до вчинення підкупу, то це є підбурюванням до злочину (співучастю у підкупі) і кваліфікація відбувається за правилами ч. 3 ст. 27 КК [4]. Якщо ж службова особа здійснює ці дії з метою подальшого викриття особи, то такі дії кваліфікуються як провокація підкупу, а саме за ст. 370 КК України [4].

Слушною є думка П. О. Загодіренка, який вважав можливим виключення цієї норми із КК за умови введення загальної норми «провокація злочину», при цьому службове становище особи надалі має бути кваліфікуючою ознакою даного злочинного діяння [5, с. 159]. В даному випадку провокацію підкупу можна буде інтерпретувати як «умисні односторонні дії особи, спрямовані на втягнення особи, яку провокують, у вчинення злочину з метою викриття останньої у скоєному». Стосовно відповідальності, то буде доцільним доповнити Розділ 17 Особливої частини Кримінального кодексу України нормою (виключивши ст. 370 КК України), санкція якої передбачатиме арешт строком до шести місяців або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк. Кваліфікуючу ознаку залишити в редакції: «те саме діяння, вчинене особою з використанням свого службового становища».

Як висновок можна зазначити, що аналіз змін та доповнень до розділу XVII КК України засвідчив необхідність подальшого розвитку доктрини кримінального права в частині вивчення про службові злочини, понять, які є складовими у законодавчих формулюваннях таких посягань, а також заслуговує уваги дослідження співвідношення між

суміжними складами злочинів. І саме цьому пропонуємо доповнити КК України статтею 370-1 «Провокація злочину», яка буде більш точно розкривати особливості вчиненого.

Список бібліографічних посилань

1. Горбачов Д. М. Сучасні тенденції реформування розділу XVII Кримінального кодексу України: кримінальне право та кримінологія. *Часопис Київського університету права*. 2013. Вип. 2. С. 322–326.

2. Альошина О. І. Провокація злочину (кримінально-правове дослідження): автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Дніпропетровськ, 2007. 20 с.

3. Кугушева С. В. Провокация преступления: проблемы уголовно-правовой квалификации. *Уголовное право*. 2005. № 10. С. 25–26.

4. Кримінальний кодекс України: закон України від 05.04.2001 №2341-III // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/2341-14> (дата звернення: 05.05.2017).

5. Загодіренко П. О. Провокація злочину: кримінально-правовий аналіз та удосконалення діючого законодавства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2013. № 6, т. 2. С. 157–159.

Одержано 10.05.2017



УДК 343.32+343.627

Олена Юріївна ЗАДНІПРОВСЬКА,

курсант 2 курсу факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ, м. Харків

Науковий керівник: Юртаєва Ксенія Володимирівна,

кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри кримінального права і кримінології факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ, м. Харків

ЗАЛУЧЕННЯ ДІТЕЙ ДО УЧАСТІ У ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТАХ: КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИЙ І КРИМІНОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТИ

Визначено особливості кримінальної відповідальності за використання дітей у збройних конфліктах, наголошено на необхідності посилення кримінальної відповідальності за вказані злочинні діяння.

Ключові слова: захист дітей, збройний конфлікт, залучення дітей до збройних конфліктів, кримінальна відповідальність, протидія.

На сучасному етапі розвитку людства на міжнародному рівні утвердився принцип поваги до основних прав та свобод людини. Проте, на жаль, діти й досі залишаються найменш захищеними частиною населення. Вони є основними суб'єктами системної дискримінації, яка